

Als ik een van de twee van het stel logees was zou ik niet komen logeeren wanneer mij deze vraag werd voorgelegd.

Om nu ten slotte op het, door den schrijver *wel* bedoelde probleem, terug te komen, geloof ik niet dat daar een algemeen geldende oplossing voor te vinden is. Hierbij komen zooveel factoren in het spel, zooals godsdienst, woonplaats (stad of land), ontwikkeling en nog veel meer. Ik zou dus hoogstens kunnen vertellen hoe ik zelf die zaak zou aanpakken en dat heeft geen algemeen nut.

Wél vind ik van groot belang dat de personen in kwestie bekend zijn met de consequenties van hun (eventueele) daad. En waar de meeste ouders daar met hun kinderen niet, of onvoldoende over spreken, zou voorlichting op dit gebied zeer wenschelijk zijn.

De jeugd, die meestal toch haar eigen gang gaat, kan dan, met het voordeel eerlijk op de hoogte gebracht te zijn, zelf uitmaken welke consequenties het zwaarst wegen.

Hoogachtend,

W. METZELAAR.

DE PAEDAGOGISCHE PUZZLE VAN HANS HAK.

JA, zeker paedagogisch! Schoon de mensen, waar het in het geval van zijn artikel om gaat, al de jaren hunner opvoeding te boven schijnen te zijn. Gerekend naar zijn, of zijns vriend's uitlating dan: „Een verloofd stel, waarmee wij al jaren vóór ons huwelijk bevriend waren.”

Doch, als de denkbeelden der jonge vrouw, die zo kernachtig sprekend is ingevoerd, bij de massa in mochten slaan, dan zullen we al heel gauw te maken krijgen met hen, die nog in het stadium van opgevoed worden verkeren.

Mijn eerste reactie was het luid zuchtend uitgesproken: „Toppunt!” Want zó zijn dan toch alle hekken van de dam. Zo versterken we in de jeugd toch stevig de balstrurige drang om dóór te zetten, wat geheel onverantwoord is.

De vriend van Hans Hak heeft maar al te zeer gelijk, als hij spreekt over de gelegenheid krijgen, of nemen. „En als ze samen gaan kamperen, en als ze stiekum een afspraak maken, of als ze 't nu persé tóch willen, dan hebben ze duizend gelegenheden.”

Maar nog groter gelijk heeft hij, als hij zo iets niet toelaat „in zijn huis”. Waar zouden we dan heengaan?

In het vervolg van dit inhoudrijke gesprek tussen de echtelieden oppert de vrouw de wenschelijkheid samen te delen met het minder bevoorrechte stel. Dan zegt de man: „Je kinderen zullen niet naar de H.B.S. kunnen gaan.”

Er is dus sprake van „kinderen”. Kunnen de vriend en de vriendin van Hans Hak het tegenover hun kinderen verantwoorden, als ze Meneer Zo en Juffrouw Zo, die bij hen logeren, samen op één kamer laten slapen? Wat moeten die kinderen dan wel van huwelijk en liefde gaan denken? Huwelijk, een volmaakt onnodige instelling — Liefde — een gril, een luim. — Vooruit maar — het eindje zal de last dragen, maar wij voorlopig nog niet. Voor ons staan de logeerkamers klaar. — Mevrouwje gelooft immers, dat hun edel voorbeeld tot navolging zal dwingen?

Riphaagen's „Het Huwelijksvraagstuk” ligt voor me. Daarin „oriënteert hij den lezer op een uitstekende wijze over dit gehele terrein”, als Ds. Vorster in de Voorrede zegt. In dit zeer belangrijke boek vinden we zeer vele meningen en beschouwingen over Het Huwelijk. Riphaagen

heeft zijn licht bij allen opgestoken, die de laatste jaren studie hebben gemaakt van dit zo bij uitstek moeilijke probleem. Bij Lindsey en de Wibauts, bij Fannina Halle en haar „De Vrouw in Sowjet-Rusland”, bij van Mourik Broekman en het echtpaar Pothuis-Smit. Ook bij de letterkundigen, die zware huwelijksproblemen tot het onderwerp van zware romans hebben gemaakt: Alie Smeding, Ina Boudier-Bakker, Jo van Ammers-Küller. Hij besluit het boek met de volgende woorden: „Wat ouders in hun huwelijk hun kinderen „voorleven” is van beslissende betekenis. Dit is de onbewuste, dagelijkse voorbereiding, opvoeding tot het huwelijk.”

Om de wille van de kinderen mag de moeder niet zo vrij denken als de vrouw van Hans Hak's vriend doet.

Er is een alinea in kolom 553, weergevend de woorden dezer strijdbare dame, die ik telkens opnieuw overlees. En me afvraag: „Begrijp ik haar wel goed? Kan ze zo denken — zo onnozel, zo geheel en al buiten alle realiteit om?”

Het is haar uitroep tegen haar man, als die haar doet opmerken, dat ze weleens minder gul gedacht heeft over anti-conceptionele middelen.

Dan zegt ze: „Voor me zelf nooit! Je weet, hoe ik dat allemaal verschrikkelijk vind. Maar ik kan me indenken, dat werkloos het andere, het uitzichtloze met het stempel van uitgeworpen, a-social te zijn nog veel en veel erger vinden. En bovendien, jongeren als onze gasten hebben dat niet nodig. Die kunnen gelukkig zijn zonder dat. En zonder een verhouding, die het vraagstuk „kinderen” aan de orde stelt. Maar ze hongeren naar een eigen sfeer, een eigen kamer”.

Ach — en dáárom wil ze hun die eigen kamer geven? En dan gelooft ze, dat die twee daarin gelukkig zijn „zonder een verhouding, die het vraagstuk kinderen aan de orde stelt?”

Ik moet ineens aan Famke denken, die in haar laatste maandschrift neerschreef over het samen op reis gaan van verloofden: „Of de jongen is een waschlap, óf het meisje is zijn vrouw.”

En Famke is niet de eerste en de beste als bestuderende het Huwelijksvraagstuk. Dat moeten we erkennen, of we het met haar eens zijn of niet, nietwaar, meneer de Redacteur?

Wie de houding gaat aannemen van die vrouw van dien vriend, die helpt mee om de jongelui het laatste restje zelftucht te ontnemen. Die versterkt hen in hun opstandig ongeduld, waarin ze schijnen te roepen, te vloeken: „Wachten helpt toch niets. — Dan maar ineens mijn zin —” En ze nemen, wat vroeger de bekroning was van jaren noeste vlijt en zorgen.

Dr. de Haas uit Rotterdam vermeldde onlangs in een lezing het volgend feit, dat eenvoudig maar een voorbeeld is van wat ieder van ons rondom zich ziet gebeuren: Hij zag een meisje van zestien jaar, vader werkloos, huwen met een een-en-twintigjarigen werkloze. En meende, dat de Regering bij feiten als deze een aangrijpingspunt kon vinden om maatregelen te beramen tegen zeer ongewenste toestanden. Zestien en een-en-twintig. Ze waren bepaald bang te laat te komen. Zeer zeker moet hier gesproken worden van een *paedagogische* puzzle.

Juist nu, nu zelftucht en geduld voor ons allen in leven

en werken, in gedachten en daden volstrekt geboden zijn, nu zou de vrouw van den vriend van Hans Hak aldus stukken gaan maken? Houdt haar vast of ze begaat een ongeluk!

S. LUGTEN-REYS.

OUDEERS, LET OP UW SAECK!

I.

HET is inderdaad hoogst bedenkelijk hoe de opgroeiende jeugd zich heeft ontwikkeld tot een politieke macht van beteekenis. Maar aan wie de schuld? Aan al die verenigingen, partijen en leiders die stelselmatig de jeugd hebben geféteerd en het hoofd op hol gebracht met hun gebral: „wie de jeugd heeft, heeft de toekomst” en „jullie zijn de hoop der toekomst” etc. etc. In plaats van zich aan de jeugd te geven met het besef, dat het voor de jeugd zelf is, dat men zich er aan wijdt, heeft men de zaak omgekeerd en de jeugd er bij gehaald om zich te verjongen, of om zich te handhaven. Als jeugdpredikant heb ik mij de laatste jaren voortdurend geërgerd hoe ook in christelijke kringen (vrijzinnige en orthodoxe) men er voortdurend op uit is de jeugd te „likken”. Geen wonder dat zij een overspannen hoogen dunk van zich zelf heeft gekregen.

Het eenige wat er nog tegen te doen is? Pal te staan en karaktervol als ouderen tegenover de jeugd, welke men zicliëf heeft, maar die men constant laat bewerken in alle omstandigheden, dat zij „slechts” jeugd is, dus onvolgroeid, onvolwassen en niet tot volledig oordeelen en „regeeren” bevoegd.

Het is de allerhoogste tijd!

Dus bij ieder die de jeugd féteert is zij geheel onveilig! Dat zij voorloopig het parool.

A. M. VAN DE LAAR KRAFFT.

***

II.

MIJN instemming wou ik betuigen met het artikel van den Heer Koch in het vorige nummer. Mijn ervaring als leraar, die zich ook buiten de lesuren met de leerlingen bezig hield en houdt is deze, dat vele ouders zich er te weinig om bekommeren, wat hun kinderen buitenshuis doen en met wie zij verkeren. Het heeft mij altijd getroffen bij hinnenlandse en buitenlandse reizen met scholieren, dat lang niet alle ouders de moeite namen met den leider kennis te maken en zich ervan te overtuigen wien zij hun kinderen toevertrouwen. Ik heb dat nooit opgevat als een bewijs van bijzonder vertrouwen, maar als een uiting van onvoldoende belangstelling der ouders voor het doen en laten hunner kinderen.

„Allelei menschen trachten beslag te leggen op Uw kinderen, hetzij in jeugdverenigingen, „wandel“-clubs en op school”, schrijft de Heer Koch. Dat klinkt niet zo vriendelijk. De goed geleide jeugdvereniging, binnen en buiten de school, heeft zijn waarde voor de kinderen als milieu van opvoeding naast huis en school. Maar dan is het inderdaad noodzakelijk, dat ouders zich van de bedoelingen van dit derde milieu overtuigen. Voor zover zij althans weten, dat hun kind lid is van een club. Ik geloof, dat dit niet altijd het geval is.

De remedie? Niet in een paar woorden te zeggen. Maar als het thuis werkelijk gezellig is en Vader (en Moeder) een goede kameraad voor den zoon, zijn ook deze gevaren te overwinnen. Daarom: „Ouders, let op U zelf!” M. P.

***

III.

STELLIG nu, meer dan ooit is dat een gebod voor ons. Vertrouwt geen „neutrale” bewegingen; je weet niet wat je er aan hebt. Een bepaald getinte vereniging verbergt zijn doel tenminste niet.

Maar doen we nog niet beter met al dat verenigen wat te beperken? Is het eigenlijk nodig, dat onze kinderen buiten de schooltijden en huiswerk uren dadelijk weer buitenshuis opgeborgen worden? Kunnen ze niet gewoon, zonder vereniging, met vrienden op sjouw gaan of thuis bezig zijn? Ben ik nu zo ouderwets, dat ik 't nut van padvinderij, wandelverenigingen, sportverenigingen en wat dies meer zij, maar niet zo sterk voelen kan. En waarom hebben onze kinderen er helemaal geen behoefte aan? Ik weet 't niet. Is 't, omdat ze genoeg initiatief in zichzelf hebben om bezig te zijn? Is het, omdat ze 't prettig vinden om thuis te zijn? Is het, omdat we door onze levensopvatting afwijken van de massa?

Mijn ervaring met jeugdorganisaties is helaas heel dikwijls, dat 't verkapt opvoeden tot militarisme is. Waarom worden kleine kinderen getraind op afstandsmarschen? (Ik zie ineens voor me de jongsten uit een groep z.g. wandelaars, doodmoe sjokkend met veel te grote passen om bij te blijven, aangevuurd door de oudere „leiders” om vol te houden.)

Is dit niet 't begin van het ontzettende in Italië, vier tot acht-jarige kleuters met een geweerje gedrid?

Laten wij ouders in geen enkel opzicht meewerken aan iets, wat maar zweemt naar vernieuwing van de jeugd.

Dag in dag uit zoemt het door mijn hoofd, wat nog slechts zo weinig jaren geleden door een Amerikaanse moeder werd uitgesproken in een gedicht: „I did not raise my boy to be a soldier.”

De oorlog is ontketend. Laten we al onze beste krachten inspannen om ieder kind, ieder mens persoonlijk op te voeden in de gedachte van die moeder.

Van Haarlem's toren zal op wapenstilstandsday weer klinken 't welbekende lied van Jacoba Mossel:

Kind(c)ren van één Vader,
Reikt elkaar de hand.
Waar wij mogen wonen,
In wat streek of land,
Hoe wij mogen spreken,
In wat tong of taal:
Kind'ren van één Vader
Zijn wij allemaal.

Moge 't weerkdank vinden in aller harten, bij N.S.B.-er, bij A.J.C.-er, bij Christen en Israëliet, bij blanke of bruine en ieder doen begrijpen dat het misdaad is dood en vernieling te brengen, wáár ook. J. F. JACOBS-ARRIENS.

AFLEIDEN OF DWINGEN.

I.

IN de opvoeding is recepten geven een onmogelijkheid. Geen enkel geval is gelijk. 't Gaat altijd weer tussen twee verschillende, eigenlijk drie, factoren, n.l. opvoeder — kind — moeilijkheid. En ieder opvoeder is een „einmalige nie wiederkehrende Persönlichkeit” (Adler), evenals het kind.

Maar toch zijn er wel enkele algemene richtlijnen te geven, ook op 't thema afleiden of dwingen. En naar mijn mening zijn die in 't geval van Mevr. M. S.: